

Kas žinotina apie
Investicinių
gyvybės
draudimą

Turinys

Ižanga	4
Atsakymai į svarbiausius klausimus apie investicinį gyvybės draudimą	5
Kas yra investicinis gyvybės draudimas?.....	5
Kokios draudimo rizikos? Kokio dydžio rizikų mokesčiai?	5
Administraciniai mokesčiai. Kokios sąnaudos yra įtraukiamos?	7
Kokia įmokos dalis ir kaip investuojama?.....	7
Kokia bus Jūsų draudimo išmoka sutarties galiojimo pabaigoje?	9
Kas atsitinka, jei Jūs nutraukiate draudimo sutartį anksčiau laiko?	9
Studijos „Atskaitymų įtaka“ rezultatai	11
Standartinės prielaidos.....	11
Mirties rizikos mokesčio dydžiai	12
Administracinių mokesčių dydžiai.....	13
Sukaupto kapitalo vertė.....	14
Apibendrinimai.....	15

Ižanga

Ar žinote, kad gyvybės draudimo ištakos siekia senovės Romos laikus, kuomet taip vadinami „laidojimo klubai“ dengdavo netikėtai mirusių narių laidojimo išlaidas ir finansiškai remdavo maitintojo netekusius artimuosius?..

Išties, gyvybės draudimo paslauga pasižymi ne tik įspūdinga istorija, bet ir populiarumu – pasaulyje gyvybės draudimo rinkos dalis gerokai viršija ne gyvybės draudimo dalį (57 proc., 2009 m. duomenimis), o kai kuriose valstybėse (pavyzdžiui, Japonija) – net 74 proc. Tačiau Lietuvos draudimo rinkoje tradiciškai vyrauja ne gyvybės draudimas – 2009 metais gyvybės draudimo rinkos dalis tesiekė 31 proc., 2010 m. beveik 35 proc. Lietuvos gyvybės draudimo rinkoje yra siūlomi įvairūs gyvybės draudimo produktai: draudimas mirties atvejui (gyvybės rizikos draudimas), kaupiamasis gyvybės draudimas, gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui, (toliau – investicinis gyvybės draudimas), studijų draudimas, pensijų draudimas bei kt., tačiau didžiausią rinkos dalį užima investicinis gyvybės draudimas.

Investicinio gyvybės draudimo produktų patrauklumą lemia galimybė ne tik apsaugoti save ir artimuosius nuo galimų finansinių nuostolių ateityje, bet ir užsidirbti investuojant sukauptas lėšas. Tačiau draudėjui¹ nėra lengva suvokti investicinio gyvybės draudimo produktų esmę, pagrindinius jų skirtumus bei palyginti juos tarpusavyje. Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisija (toliau – DPK), atsižvelgdama į tai, kad gyvybės draudimo rinka siūlo daug įvairių investicinio gyvybės draudimo produktų, ir siekdama padėti draudėjui suvokti gyvybės draudimo produktų specifiką bei gebėti juos palyginti tarpusavyje, norėtų supažindinti su keletu investicinio gyvybės draudimo aspektų, į kuriuos reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį.

Šiuo metu Lietuvos draudimo rinkoje investicinio gyvybės draudimo produktus siūlo šios draudimo įmonės bei kitų ES valstybių narių draudimo įmonių filialai, įsteigti Lietuvoje, (toliau – draudimo įmonės): UAGDPB „Aviva Lietuva“, gyvybės draudimo UAB „Bonum Publicum“, Compensa Life Vienna Insurance Group SE Lietuvos filialas, ERGO Life Insurance SE, Mandatum Life Insurance Baltic SE Lietuvos filialas, Nordea Life Assurance Finland Ltd Lietuvos filialas, UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“, UAB „SEB gyvybės draudimas“, Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialas. Kiekviena iš šių draudimo įmonių dažniausiai gali pasiūlyti asmeniui ne vieną investicinio gyvybės draudimo produktą, kurie skiriasi ne tik suteikiamomis galimybėmis (orientuoti tik į kaupimą, apimantys ir papildomas rizikas ir pan.), bet ir skirtingais taikomais mokesčiais, todėl asmuo gali pasirinkti geriausiai jo lūkesčius atitinkantį investicinio gyvybės draudimo produktą.

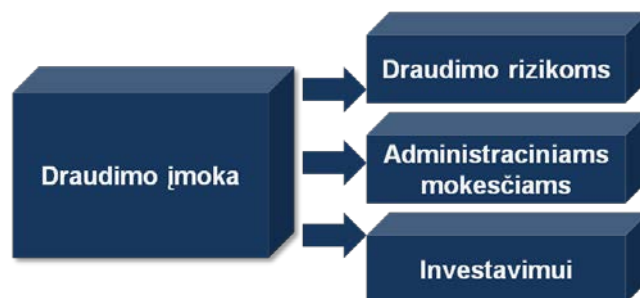
DPK nesiekia pristatyti visų draudimo įmonių siūlomų investicinio gyvybės draudimo produktų. Mūsų tikslas – padėti draudėjui suprasti investicinio gyvybės draudimo ypatumus. Todėl ši parengta informacinė medžiaga sudaryta iš dviejų dalių: pirmojoje dalyje pateikiami atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus, atskleidžiant investicinio gyvybės draudimo (kai įmokos mokamos periodiškai) sampratą, privalumus bei trūkumus, o antrojoje dalyje pateikiami atliktos studijos apie draudimo įmonių taikomų atskaitymų dydžius bei jų įtaką sukauptam kapitalui rezultatai.

¹ Draudėjas – asmuo, kuris arba kreipėsi į draudimo įmonę dėl draudimo sutarties sudarymo, arba kuriam draudimo įmonė pasiūlė sudaryti draudimo sutartį, arba kuris sudarė draudimo sutartį su draudimo įmone.

Atsakymai į svarbiausius klausimus apie investicinį gyvybės draudimą

Kas yra investicinis gyvybės draudimas?

Investicinis gyvybės draudimas yra kaupiamasis gyvybės draudimas, apimantis apdrausotojo² gyvybės draudimą bei kapitalo kaupimą. Reikėtų paminėti, kad kai kurios draudimo įmonės siūlo investicinio gyvybės draudimo produktus, orientuotus tik į kaupimą, t. y. suteikiama tik minimali gyvybės draudimo apsauga, pavyzdžiui, simbolinis vienas litas. Draudimo įmokos dydžiai ir mokėjimo periodiškumas nustatomi draudėjo ir draudimo įmonės susitarimu, atsižvelgiant į draudėjo poreikius. Draudimo sutartyje nustatyta draudimo įmoka yra skirta draudėjo pasirinktoms draudimo rizikoms padengti, taip pat draudimo įmonės administraciniams mokesčiams, o likusi jos dalis – investavimui, kaip parodyta 1 pav.

1 pav. Draudimo įmokos paskirstymas

Kiekvienos draudimo įmonės investicinio gyvybės draudimo produktuose įmokos paskirstymo minėtoms sritims proporcija yra skirtinga, ypač akivaizdūs skirtumai egzistuoja pirmaisiais draudimo sutarties galiojimo metais. Pavyzdžiui, kai kuriose draudimo įmonėse pirmaisiais draudimo metais administraciniai mokesčiai sudaro 50 proc. ar net 75 proc. nuo kiekvienos draudimo įmokos, todėl investavimui skirta įmokos dalis yra gana maža – atitinkamai 50 proc. arba 25 proc., tuo tarpu kitose draudimo įmonėse administraciniai mokesčiai nesiekia 5 proc., todėl investavimui skirta įmokos dalis yra daug didesnė. Dažniausiai antraisiais metais draudimo įmokos paskirstymo proporcija yra kita – didesnė įmokos dalis yra skiriama kaupimui, o mažesnė – administraciniams mokesčiams. Ir tik vėlesniais (trečiaisiais ar penktaisiais) metais beveik visose draudimo įmonėse investuota įmokos dalis didėja iki 95 ar daugiau procentų nuo sumokėtos draudimo įmokos. Todėl sukaupto kapitalo vertė³ priklauso nuo investuotos draudimo įmokos dalies (kokia įmokos dalis buvo investuota kiekvienais draudimo metais) bei investicijų vertės pokyčio, taip pat nuo pasirinktų draudimo rizikų ir administracinių mokesčių dydžių. Atkreiptinas dėmesys į išskirtinę investicinio gyvybės draudimo ypatybę – visa atsakomybė už investavimo riziką tenka draudėjui (išsamiau apie tai žr. skyrelyje „Kokia įmokos dalis ir kaip investuojama?“).

Kokios draudimo rizikos? Kokio dydžio rizikų mokesčiai?

Vienas pagrindinių investicinio gyvybės draudimo sutarties bruožų – gyvybės draudimo suma apdrausotojo mirties atvejui. Už suteiktą gyvybės draudimo apsaugą draudimo įmonės kiekvieną mėnesį iš sukaupto kapitalo atskaito mirties rizikos mokesťį (žr. 2 pav.), kurio dydis priklauso nuo vieno iš pasirinktų draudimo variantų (dažniausiai taikomų):

1. Apdrausotojo mirties atveju yra išmokama didesnė suma iš dviejų: arba draudimo suma apdrausotojo mirties atveju, arba sukaupto kapitalo vertė. Daugumos draudimo įmonių investicinio gyvybės draudimo

² Apdraustasis – draudimo sutartyje nurodytas fizinis asmuo, kurio gyvenime atsitikus draudžiamajam įvykiui draudimo įmonė privalo mokėti draudimo išmoką.

³ Sukaupto kapitalo vertė – už draudėjo sumokėtų įmokų lėšas įsigytų pasirinktų investavimo kryptų investicinių vienetų verčių suma.

taisyklėse yra nurodytas šis draudimo variantas. Tokiu atveju mirties rizikos mokesčio dydis priklauso nuo:

- ◆ Apdraustojo lyties. Mirties rizikos mokesčių dydžiai skiriasi vyrų ir moterų atžvilgiu, nes skaičiuojami remiantis skirtingomis vyrų bei moterų mirtingumo prielaidomis.
- ◆ Rizikingumo. Sutarties sudarymo ar sąlygų keitimo metu draudimo įmonė atsižvelgia į asmens, ketinančio sudaryti investicinio gyvybės draudimo sutartį, sveikatos būklę, gyvenimo būdą, pomėgius ir kitus veiksnius, susijusius su draudimo rizikos įvertinimu. Padidėjusi rizika didina mirties rizikos mokestį.
- ◆ Apdraustojo amžiaus. Apdraustajam senstant, mirties rizikos mokestis didėja.
- ◆ Gyvybės draudimo sumos apdraustojo mirties atveju bei draudėjo sukaupto kapitalo vertės skirtumo. Didėjant sukaupto kapitalo vertei, skirtumas mažėja (paprastai gyvybės draudimo suma yra pastovi) ir tai sąlygoja mirties rizikos mokesčio mažėjimą (vertinant vien tik šį faktorių), ir atvirkščiai, mažėjant sukaupto kapitalo vertei, mokestis didėja. Mirties rizikos mokestis neiškaičiuojamas, kai skirtumas tampa nuliu arba sukaupta kapitalo vertė viršija gyvybės draudimo sumą.

Paskutiniai du minėti faktoriai yra nepastovūs laiko atžvilgiu, todėl lemia mirties rizikos mokesčio kitimą per visą draudimo laikotarpį.

2. Apdraustojo mirties atveju yra išmokamos abi sumos: draudimo suma apdraustojo mirties atveju ir sukaupto kapitalo vertė. Draudimo rinkoje yra investicinio gyvybės draudimo produktų, kur išmoka mirties atveju sudaro ir gyvybės draudimo suma, ir sukaupta kapitalo vertė tuo momentu. Tuomet apskaičiuojant mirties rizikos mokesčio dydį atsižvelgiama tik į šiuos parametrus: apdraustojo lytį, rizikingumą, amžių ir draudimo sumą apdraustojo mirties atveju. Pažymėtina, kad mirties rizikos mokestis bus didesnis nei pirmojo draudimo varianto atveju, ypač ryškus skirtumas vėlesniais draudimo metais, ir jo kitimą (didėjimą) per visą draudimo laikotarpį lems tik apdraustojo amžius. Kadangi šis draudimo variantas nėra labai paplitęs (jei yra galimybė pasirinkti, draudėjai dažniausiai renkasi pirmąjį draudimo variantą), tai šioje informacinėje medžiagoje toliau nėra aptariamas.

Tuo atveju, kai investicinio gyvybės draudimo sutartyje nurodyta gyvybės draudimo suma sudaro simbolinį vieną litą, draudimo įmonė neatskaito mirties rizikos mokesčio. Nors tai turi teigiamą efektą investicijų vertei, t. y. didesnė įmokos dalis yra investuojama, tačiau apdraustojo mirties atveju draudimo įmonė išmokės tik vieno lito dydžio gyvybės draudimo sumą ir sukaupto kapitalo vertę atitinkančią išmoką.

Investicinio gyvybės draudimo sutartimi galima papildomai apsidrausti nuo tam tikrų draudimo rizikų. Papildomi draudimo objektai gali būti turiniai interesai, susiję su apdraustojo kūno sužalojimais ir sveikatos sutrikimais dėl traumos, nelaimingo atsitikimo metu, ligomis, visišku ir nuolatinu apdraustojo darbingumo praradimu ar mirtimi dėl nelaimingo atsitikimo. Sudarant investicinio gyvybės draudimo sutartį galima papildomai apsidrausti nuo kritinių ligų, mirties dėl nelaimingo atsitikimo, traumų, nelaimingų atsitikimų ir pan. Tačiau reiktų žinoti, jog kuo daugiau sutartimi apdrausta rizikų, tuo mažesnė draudimo įmokos dalis tenka kaupimui. Draudimo įmonė už kiekvieną papildomai pasirinktą draudimo riziką periodiškai (dažniausiai kiekvieną mėnesį) išskaičiuoja mokestį iš draudėjo sukaupto kapitalo. Sudarant sutartį, reikia ne tik palyginti draudimo įmonių taikomą mokesčio už pasirinktą kritinių ligų draudimą dydį, bet atkreipti dėmesį ir į kritinių ligų, kuriomis susirgus yra mokama draudimo išmoka, sąrašą, kuris kiekvienoje įmonėje gali skirtis. Taip pat reiktų panagrinėti draudimo įmonių taisyklėse apibrėžtus draudžiamuosius ir nedraudžiamuosius įvykius, kuriems įvykus, draudimo įmonė privalo arba neprivalo išmokėti draudimo išmoką, ir atkreipti dėmesį į traumų lenteles, įvertinant, kokiais atvejais ir kokio dydžio bus mokama draudimo išmoka atsitikus nelaimingam įvykiui.

Administraciniai mokesčiai. Kokios sąnaudos yra įtraukiamos?

Draudimo įmonių taikomi administraciniai mokesčiai vadinami skirtingai, pavyzdžiui: sutarties sudarymo mokestis dar vadinamas pradiniu mokesčiu, sutarties mokestis – aptarnavimo mokesčiu ir pan., todėl palyginti skirtingų draudimo įmonių tų pačių atskaitymų dydžius draudėjui yra gana sudėtinga.

Draudimo įmonės administracinius mokesčius gali išskaityti tiek iš sumokėtos draudimo įmokos, tiek ir iš sukaupto kapitalo (žr. 2 pav.).

2 pav. Atskaitymų schema

Vienos draudimo įmonės daugiau atskaito nuo kapitalo, kitos – nuo sumokėtos draudimo įmokos. Išskaičius tam tikro dydžio administracinius mokesčius iš draudimo įmokos, likusi įmokos dalis yra investuojama. Iš sukaupto kapitalo administraciniai mokesčiai draudimo įmonės sąnaudoms padengti dažniausiai išskaičiuojami kiekvieną mėnesį per visą draudimo sutarties galiojimo laikotarpį.

Visas draudimo įmonės patiriamas sąnaudas, kurios padengiamos iš draudėjo sumokėtų įmokų bei sukaupto kapitalo, galima suskirstyti į dvi grupes: pradines, paprastai apimančias draudimo sutarties sudarymo išlaidas – komisinį atlyginimą, draudimo sutarties sudarymo bei draudimo liudijimo išdavimo sąnaudas, bei periodines sąnaudas, kurioms priskiriamos draudimo įmonės patiriamos administracinės išlaidos, informacijos teikimo per draudimo sutarties galiojimo laikotarpį sąnaudos bei investicijų valdymo ir investicinių vienetų pirkimo ir pardavimo išlaidos. Pradinės sąnaudos dažniausiai padengiamos per kelis pirmuosius draudimo laikotarpio metus. Todėl bendra padengta sąnaudų suma per pirmuosius metus gali būti gerokai didesnė nei kitais draudimo sutarties galiojimo metais. Pavyzdžiui, nuo kiekvienos sumokėtos draudimo įmokos pirmaisiais draudimo metais administraciniai mokesčiai gali sudaryti 75 proc., antraisiais metais – 30 proc., trečiaisiais ir ketvirtaisiais – 10 proc., penktaisiais ir vėlesniais metais – 5 proc.

Kokia įmokos dalis ir kaip investuojama?

Iš sumokėtos draudimo įmokos atskaičius mokesčius, likusią draudimo įmokos dalį draudimo įmonė investuoja pagal draudėjo pasirinktą investavimo planą (programą). Atkreiptinas dėmesys, jog investavimo riziką⁴ prisiima ne draudimo įmonė, o draudėjas, todėl jis pats priima sprendimą, kur investuoti. Draudėjas sudaro investavimo planą, pasirinkdamas tam tikras investavimo kryptis iš draudimo įmonės siūlomų investavimo krypčių bei paskirstydamas įmoką procentais į kiekvieną iš jų. Pavyzdžiui, atskaičius mokesčius, investavimui skirta draudimo įmokos dalis – 100 Lt – gali būti paskirstyta taip: 30 proc. įmokos į konservatyvią obligacijų investavimo kryptį (žemo rizikingumo) ir 70 proc. – akcijų investavimo kryptį (aukšto rizikingumo) (žr. 3 pav.).

⁴ Investavimo rizika – pavojus patirti nuostolių arba mažesnę nei tikėtasi pelną dėl investicijų vertės svyravimų.

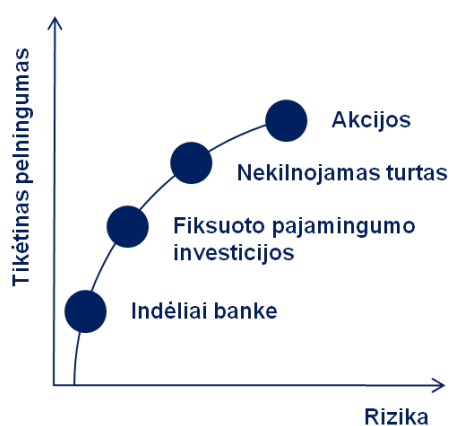

3 pav. Įmokos paskirstymas pagal pasirinktą investavimo planą

Pagal draudėjo pasirinktų investavimo krypčių investicinių vienetų⁵ vertę⁶, galiojančią pirkimo (keitimo) dieną (draudimo įmonių taisyklėse ar jų prieduose yra nurodyta, kokios dienos investicinių vienetų vertė yra taikoma įsigyjant investicinius vienetus), draudimo įmonė perka investicinius vienetus, atsižvelgdama į draudėjo pasirinktą įmokos paskirstymo į konkrečią investavimo kryptį proporciją. Pavyzdžiui, pagal 3 pav. pateiktą investavimo planą, draudimo įmokos dalis – 100 Lt – bus paskirstyta taip: 30 Lt skirta pirkti konservatyvios obligacijų krypties, 70 Lt – akcijų krypties investiciniams vienetais. Tarkime, kad investicinių vienetų pirkimo dieną galiojo konservatyvios obligacijų krypties investicinių vienetų vertė – 15 Lt, o akcijų krypties investicinių vienetų vertė – 10 Lt. Tuomet už nurodytas atitinkamas pinigų sumas bus įsigyti 2 konservatyvios obligacijų krypties investiciniai vienetai ir 7 akcijų krypties investiciniai vienetai.

Draudėjo sąskaitoje yra kaupiami investiciniai vienetai, kurių bendra suma (pinigais) vadinama sukaupto kapitalo verte (skirtingų draudimo įmonių draudimo taisyklėse galima sutikti įvairias sąvokas sukauptam kapitalui apibrėžti, pavyzdžiui, draudimo liudijimo vertė, sutarties investicinė vertė ir pan.). Sukaupto kapitalo vertė gaunama pardavus turimus sąskaitoje investicinius vienetus pardavimo dieną galiojančia investicinių vienetų verte.

Draudėjas, sudarydamas investavimo planą, turėtų pasirinkti tokias investavimo kryptis, kurios geriausiai atitiktų jo poreikius bei investavimo rizikos tolerancijos lygį. Atkreiptinas dėmesys, kad kuo didesnis pelningumas yra žadamas, tuo ir rizika neišvengiamai bus didesnė (žr. 4 pav.).

4 pav. Skirtingų investicinių priemonių investavimo grąžos ir rizikos priklausomybė

⁵ Investicinis vienetas – investavimo kryptyje apskaitomo kapitalo sąlyginis vienetas.

⁶ Investicinio vieneto vertė – dydis, rodantis, kokia investavimo kryptyje apskaitomo kapitalo vertės dalis tenka vienam investiciniam vienetai.

Reiktų pažymėti, kad draudėjai, kurie linkę labiau rizikuoti, gali sukaupti didesnę sumą (pinigais), investuodami rizikingiau, t. y. pasirinkdami aukšto rizikingumo investavimo kryptis. Tačiau investicijų vertės svyravimai gali generuoti tiek didelį pelną, tiek ir nemažą nuostolį. Draudėjams, kurie nelinkę rizikuoti, rekomenduotina rinktis žemo rizikingumo investavimo kryptis, kur investicijų vertės pokytis nėra ženklus, todėl, tikėtina, nelems didelio nuostolingumo, bet ir neuždirbs didelio pelno. Pažymėtina, kad draudėjas draudimo laikotarpiu gali keisti priimtą investavimo rizikos lygį, pasirinkdamas kitas investavimo kryptis (labiau ar mažiau rizikingas), taip pat draudėjas gali keisti ir draudimo įmokos paskirstymo proporciją pagal draudimo taisyklių nustatytas sąlygas. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog kai kurių draudimo įmonių draudimo taisyklėse gali būti numatyta draudėjo teisė perskirstyti (pakeisti proporciją ar pasirinkti kitas investavimo kryptis) jau sukauptą kapitalą. Todėl draudėjas turėtų aktyviai domėtis pasirinktų investavimo kryptių investicinių vienetų verčių pokyčiais bei jų įtaka turimam kapitalui, kad galėtų laiku priimti tinkamus sprendimus.

Kokia bus Jūsų draudimo išmoka sutarties galiojimo pabaigoje?

Draudimo laikotarpiui pasibaigus, draudimo įmonė išmoka sukaupto kapitalo vertę atitinkančią išmoką. Taigi, galutinis išmokos dydis priklauso, tarp visų kitų dalykų, ir nuo investicijų, į kurias buvo investuotos draudėjo draudimo įmokos, vertės pokyčio. Jei vertė kilo, draudimo įmonė išmokės didesnę išmoką, tačiau jei vertė krito, draudimo įmonė išmokės mažesnę išmoką. Sudarant draudimo sutartį nei draudimo įmonė, nei draudėjas negali žinoti, kaip vystysis investicijų (vienų ar kitų investavimo kryptių) vertė per draudimo laikotarpį ir kokia ji bus draudimo sutarties pasibaigimo dieną, kuomet sukaupti investiciniai vienetai bus konvertuojami į pinigus. Pasibaigus draudimo sutarties galiojimui, sukaupto kapitalo vertė apskaičiuojama tos dienos (arba kitos dienos, jei taip nurodyta draudimo taisyklėse) investicijų verte. Taip pat pabrėžtina, kad, kaip jau buvo minėta pirmiau, prognozuojant išmokos dydį, reikia vertinti ne tik investicijų grąžą, bet ir visų atskaitymų įtaką sukauptam kapitalui.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kiekvienos draudimo įmonės tinklalapyje yra investicinio gyvybės draudimo skaičiuoklės, į kurias įvedus tuos pačius duomenis (amžių, lytį, draudimo laikotarpį, draudimo rizikas bei investavimo grąžą ir pan.), galima sužinoti, kiek kiekvienoje draudimo įmonėje galima tikėtis sukaupti.

Kas atsitinka, jei Jūs nutraukiate draudimo sutartį anksčiau laiko?

Investicinis gyvybės draudimas yra priskiriamas ilgalaikiams taupymo produktams. Nors draudėjas turi teisę bet kada nutraukti draudimo sutartį, reiktų žinoti, jog gyvybės draudimo sutarties nutraukimas nepasibaigus sutarties galiojimo laikotarpiui beveik visada nuostolingas. Viena iš nuostolingumo priežasčių – tai, kad pirmuosius kelerius metus administraciniai ir rizikų mokesčiai yra daug didesni (atitinkamai įmokos dalis, skirta investavimui, yra žymiai mažesnė) nei vėlesniais draudimo sutarties galiojimo metais. Tad jei sutartis nutraukiama sutarties galiojimo pradžioje, draudėjui grąžintina suma (kuri dažniausiai apskaičiuojama kaip sukaupto kapitalo vertė atėmus sutarties nutraukimo mokestį, kuris padengtų nutraukimo procesų administravimo sąnaudas) yra gana maža, palyginti su draudėjo sumokėtomis (periodinėmis) įmokomis. Be to, nutraukus sutartį, iš draudėjui grąžinamos sumos (išperkamosios sumos) gali būti išskaičiuojamas sutarties sudarymo mokestis (jei jis dar nebuvo padengtas) ir tai gali sudaryti gana didelę jūsų išperkamosios sumos dalį. Todėl sprendimas nutraukti draudimo sutartį turi būti gerai apsvartytas, o galimos pasekmės – įvertintos. Prieš nutraukiant draudimo sutartį, reiktų kreiptis į draudimo įmonę ir pasiteirauti, kokia išmoka būtų mokama sutarties nutraukimo momentu.

Pažymėtina, kad DPK neturi teisės reguliuoti draudimo įmonių nustatytų draudimo produktų kainų. Draudimo įmonės pačios, atsižvelgdamos į patiriamas sąnaudas, nustato taikomų administracinių bei rizikų mokesčių dydžius. Todėl DPK, apibendrindama pateiktą informaciją apie investicinio gyvybės draudimo ypatumus, norėtų dar kartą pabrėžti, kad skirtingos draudimo įmonės taiko skirtingų dydžių mokesčius (tiek

administracinius, tiek mirties rizikos ir kitų rizikų), todėl kiekvienas asmuo, prieš sudarydamas investicinio gyvybės draudimo sutartį, turėtų susipažinti ne tik su siūlomų investavimo kryptų pajamingumu (žinotina, kad ankstesnės investicinės veiklos rezultatai negarantuoja būsimų rezultatų ir kad investicijų vertė gali tiek padidėti, tiek sumažėti ateityje), bet ypatingą dėmesį skirti draudimo įmonės taikomiems atskaitymams nuo sumokėtų draudimo įmokų bei sukaupto kapitalo. Visi draudimo sutarčiai taikomi atskaitymai yra viešai atskleisti kiekvienos draudimo įmonės internetiniame tinklalapyje, todėl kiekvienas, ketinantis sudaryti investicinio gyvybės draudimo sutartį, turėtų pasidomėti ir tarpusavyje palyginti panašių investicinio gyvybės draudimo produktų atskaitymus.

DPK, atsižvelgdama į tai, kad dėl investicinio gyvybės draudimo produktams taikomų atskaitymų rūšių ir pavadinimų įvairovės rinkoje siūlomų produktų palyginamumas yra problematiškas, atliko draudimo įmonių fiziniams asmenims siūlomų investicinio gyvybės draudimo produktų studiją, kurios esminis tikslas – standartinių prielaidų pagrindu palyginti investicinio gyvybės draudimo produktams taikomų atskaitymų dydžius. Apibendrinti studijos rezultatai, pateikti šios informacinės medžiagos antroje dalyje, leis draudėjui ne tik palyginti investicinio gyvybės draudimo sutartims taikomus atskaitymus, bet ir įvertinti jų įtaką draudėjo sukauptam kapitalui.

Studijos „Atskaitymų įtaka“ rezultatai

Atlikdama studiją, DPK kreipėsi į visas rinkoje veikiančias įmones, prašydama pateikti informaciją apie investicinio gyvybės draudimo produktams taikomus administracinius ir mirties rizikos mokesčius. Draudimo įmonės pateikė prašomą informaciją⁷: pagal standartines prielaidas (jos aprašytos skyrelyje „Standartinės prielaidos“) užpildė DPK nustatytos formos lenteles, detalizuodamos pasirinktą vieną investicinio gyvybės draudimo produktą, atitinkamos draudimo įmonės siūlomą fiziniams asmenims. Atkreiptinas dėmesys, kad studijoje analizuojami įmonių duomenys tėra tik **pavyzdiniai** (sumodeliuoti pagal standartines prielaidas) ir skirti iliustruoti atskaitymų, taikomų atitinkamos draudimo įmonės investicinio gyvybės draudimo produkto atžvilgiu, įtaką sukaupto kapitalo vertei. Pakeitus kelis parametrus standartinėse prielaidose (pavyzdžiui: vyro ir moters amžių, draudimo sutarties laikotarpį ar draudimo įmokos dydį), skaičiavimai, iliustruojantys administracinių ir mirties rizikos mokesčių įtaką sukaupto kapitalo vertei, gali gerokai skirtis nuo studijoje aprašytų rezultatų.

Atliekant administracinių ir mirties rizikos mokesčių analizę, paaiškėjo, kad ne visos draudimo įmonės turi produktų, atitinkančių standartines prielaidas, todėl studijoje analizuojami investicinio gyvybės draudimo produktai buvo suskirstyti į dvi grupes: visiškai atitinkantys standartines prielaidas ir iš dalies atitinkantys standartines prielaidas produktai. Pastarajai grupei priskirtini dviejų draudimo įmonių – Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo ir ERGO Life Insurance SE – produktai.

Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialas savo klientams gali pasiūlyti tik investicinio gyvybės draudimo produktus, kuriuose gyvybės draudimo suma neviršija 1 Lt (t. y. produktas orientuotas tik į kaupimą), dėl to draudėjo sukaupto kapitalo vertė, lyginant su kitais produktais, yra didesnė, nes nėra išskaičiuojamas mirties rizikos mokestis. Iš sukaupto kapitalo išskaičiuojami tik administraciniai mokesčiai.

ERGO Life Insurance SE investicinis gyvybės draudimo produktas išsiskiria tuo, kad pastarąjį draudimo produktą gali įsigyti ne kiekvienas fizinis asmuo, t. y. šis produktas yra skirtas tiems klientams, kurie turi ar ketina įsigyti būsto paskolą banke, kuriame tokia draudimo paslauga teikiama. ERGO Life Insurance SE pateikti skaičiavimai yra sumodeliuoti taikant standartines prielaidas (aprašytas skyrelyje „Standartinės prielaidos“) bei papildomai įvertinus šias sąlygas: būsto paskola nebus gražinama per visą draudimo laikotarpį, tokiu atveju, gyvybės draudimo suma nesikeičia ir siekia 50 000 Lt, be to, apdraustojo mirties atveju, kai sukaupto kapitalo vertė viršija gyvybės draudimo sumą, bus išmokėta sukaupto kapitalo vertė⁸.

Pažymėtina, kad ERGO Life Insurance SE ir Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo investicinio gyvybės draudimo produktų skaičiavimai (lentelėse) yra pateikti išskiriant juos iš kitų produktų kita spalva kaip iš dalies atitinkantys standartines sąlygas.

Standartinės prielaidos

DPK analizavo sveiko **trisešimtmečio** asmens, vyro ir moters, mirties rizikos ir administracinių mokesčių dydžius bei jų įtaką sukauptam kapitalui. Studija atlikta remiantis šiomis prielaidomis:

- Draudimo sutarties laikotarpis – 20 metų. Pažymėtina, kad remiantis šiame skyrelyje nurodytomis prielaidomis, taip pat buvo atlikti skaičiavimai, kai draudimo laikotarpis siekia 10 metų. Tačiau atsižvelgiant į tai, jog mokesčių įtaka sukaupto kapitalo vertei labiau atsispindi tuo atveju, kai draudimo laikotarpis – 20 metų, tai toliau akcentuojami pastarieji studijos metu gauti rezultatai (rezultatai, kai draudimo laikotarpis – 10 metų, pateikti 4 lentelėje).

⁷ Duomenys buvo pateikti 2011 m. sausio mėn.

⁸ ERGO Life Insurance SE investicinio gyvybės draudimo taisyklėse (Būsto paskolos gavėjo investicinio gyvybės draudimo taisyklės Nr. 019) nurodyta, kad apdraustojo mirties atveju, kai sukaupto kapitalo vertė viršija gyvybės draudimo sumą, bus išmokėta sukaupto kapitalo vertė ir rizikos suma, lygi 1% nuo skirtumo tarp sukaupto kapitalo ir negražintos apdraustos būsto paskolos sumos.

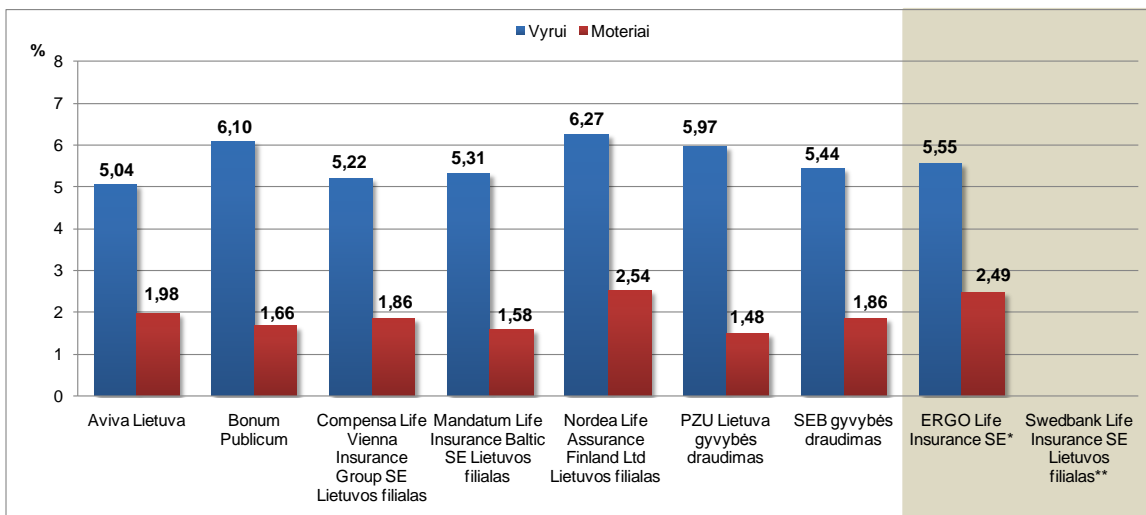
- Pastovi per visą draudimo laikotarpį metinė draudimo įmoka – 2 400 Lt. Draudimo įmokos mokamos sutartu laiku, kiekvienų metų pradžioje. Kadangi draudimo laikotarpis – 20 metų, tai per visą draudimo sutarties galiojimo laiką draudėjas turėtų sumokėti 48 000 Lt.
- Apdraustojo draudimo suma mirties atvejui – 50 000 Lt. Apdraustojo mirties atveju išmokama suma didesnė iš dviejų: draudimo suma apdraustojo mirties atveju arba sukaupto kapitalo vertė.
- Tikėtina pastovi kiekvienais metais investavimo grąža – 3 proc. (konservatyvi investavimo kryptis).
- Apdraustieji neturi jokių sveikatos sutrikimų, kurie padidintų riziką, neužsiima padidintos rizikos veikla.

Paminėtina, kad visi skaičiavimai atlikti neatsižvelgus į ilgalaikėms gyvybės draudimo sutartims taikomą gyventojų pajamų mokesčio lengvatą.

Mirties rizikos mokesčio dydžiai

Už pasirinktą gyvybės draudimo mirties atvejui apsaugą kiekvieną mėnesį draudimo įmonė išskaičiuoja mirties rizikos mokestį. Remiantis draudimo įmonių pateiktais duomenimis, šio mokesčio suma per visą draudimo laikotarpį standartines sąlygas atitinkančiam vyrui sudarytų nuo 5,04 proc. iki 6,27 proc., moteriai – nuo 1,48 proc. iki 2,54 proc. nuo iš viso sumokėtų per visą draudimo laikotarpį įmokų, t. y. 48 000 Lt (žr. 1 grafiką).

1 grafikas. Mirties rizikos mokesčių procentas nuo visų sumokėtų draudimo įmokų

*- produktas skirtas naujiems ir esamiems banko, kuriame tokia draudimo paslauga teikiama, klientams.

** - mirties rizikos mokestis nėra išskaičiuojamas, nes Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo siūlomo produkto gyvybės draudimo suma – 1 Lt.

Pažymėtina, kad atskaitomų mirties rizikos mokesčių dydžiai skiriasi vyrui ir moteriai, nes skaičiuojami remiantis skirtingomis vyrų bei moterų mirtingumo prielaidomis ir tiesiogiai priklauso nuo draudimo sumos apdraustojo mirties atveju bei draudėjo sukaupto kapitalo vertės skirtumo (apdraustojo mirties atveju išmokama suma didesnė iš dviejų: draudimo suma apdraustojo mirties atveju arba sukaupto kapitalo vertė). Todėl sukaupto kapitalo vertė vyro ir moters atžvilgiu yra skirtinga, nes kiekvieną mėnesį iš sukaupto kapitalo išskaičiuojami skirtingi mirties rizikos mokesčiai (bei kiti administraciniai mokesčiai). Kai draudėjo sukaupto kapitalo vertė viršija nustatytą gyvybės draudimo sumą apdraustojo mirties atvejui, šis mokestis nebeskaičiuojamas ir nebeatskaitomas.

Kaip iliustruoja 1 grafikas, mirties rizikos mokesčių, taikomų draudimo įmonėse, procentiniai dydžiai nuo sumokėtų įmokų (48 000 Lt) – gana skirtingi. Tai lemia ne tik naudojamos skirtingos mirtingumo prielaidos,

bet ir dėl administracinių mokesčių įtakos sukauptas skirtingo dydžio kapitalas (apie tai buvo minėta skyrelyje „Kokios draudimo rizikos? Kokio dydžio rizikų mokesčiai?“).

Administracinių mokesčių dydžiai

Administraciniai mokesčiai gali būti išskaičiuojami tiek iš sumokėtos draudimo įmokos, tiek iš draudėjo sukaupto kapitalo. Pastarieji mokesčiai gali būti išreikšti kaip procentinis dydis (pavyzdžiui, 1 proc. nuo sukaupto kapitalo) arba kaip absoliutinis dydis (pavyzdžiui, fiksuota 10 litų suma per mėnesį). Dauguma draudimo įmonių turi abiejų tipų mokesčius.

Palyginus draudimo įmonių pateiktus duomenis apie jų įmonėse taikomus administracinius mokesčius standartinių prielaidų pagrindu (žr. 1 lentelę), matyti, kad skirtingose draudimo įmonėse administracinių mokesčių procentinė dalis sumokėtose draudimo įmokose skiriasi – vyro atžvilgiu šių mokesčių suma sudaro nuo 12,64 proc. iki 23,40 proc., moters – nuo 12,64 proc. iki 24,07 proc. nuo iš viso sumokėtų per visą draudimo laikotarpį draudimo įmokų – 48 000 Lt.

1 lentelė

Administracinių mokesčių procentas nuo visų sumokėtų draudimo įmokų per 20 draudimo metų

Draudimo įmonės pavadinimas	Vyriui	Moteriai
Investicinio gyvybės draudimo produktas, atitinkantis standartines prielaidas		
Aviva Lietuva	22,57	22,97
Bonum Publicum	18,98	19,44
Compensa Life Vienna Insurance Group SE Lietuvos filialas	14,55	14,79
Mandatum Life Insurance Baltic SE Lietuvos filialas	17,70	18,00
Nordea Life Assurance Finland Ltd Lietuvos filialas	14,00	14,32
PZU Lietuva gyvybės draudimas	23,40	24,07
SEB gyvybės draudimas	12,64	12,64
Investicinio gyvybės draudimo produktas, iš dalies atitinkantis standartines prielaidas		
ERGO Life Insurance SE*	17,32	17,80
Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialas**	19,49	19,49

*- produktas skirtas naujiems ir esamiems banko, kuriame tokia draudimo paslauga teikiama, klientams.

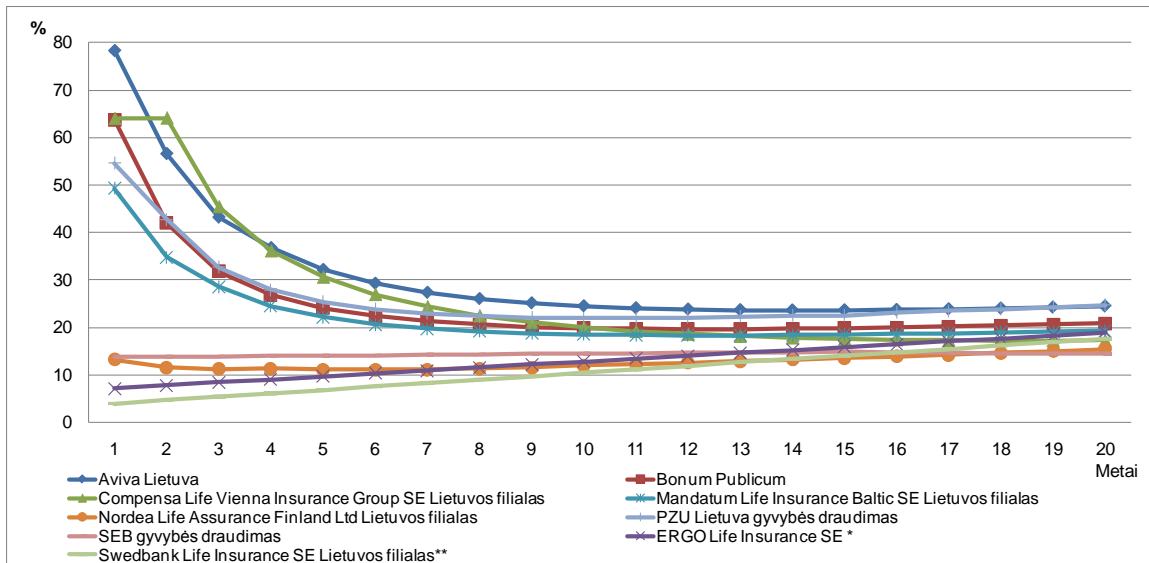
** - Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo siūlomo produkto administraciniai mokesčiai skaičiuojami nuo didesnės sukaupto kapitalo vertės, nes nėra išskaičiuojamas mirties rizikos mokestis (gyvybės draudimo suma – 1 Lt).

Atkreiptinas dėmesys, jog administracinių mokesčių, išreikštų procentiniu dydžiu, procentinė dalis sumokėtose įmokose nepriklauso nuo draudimo įmokos dydžio, tačiau absoliučiu dydžiu išreikštų mokesčių atveju procentinė dalis įmokose gali skirtis, priklausomai nuo įmokos dydžio (kuo draudimo įmoka didesnė, tuo mažesnė fiksuoto dydžio mokesčio įtaka). Atsižvelgiant į tai, kai kurių draudimo įmonių procentiniai dydžiai, nurodyti 1 lentelėje, gali pakisti vien tik standartinėse prielaidose pakeitus periodinės įmokos dydį. Taip pat pabrėžtina, kad šioje studijoje administracinių mokesčių grupei yra priskiriami tik atitinkamos draudimo įmonės taikomi mokesčiai ir nėra atsižvelgiama į kitų subjektų, pavyzdžiui, valdymo įmonės, į kurios valdomą investicijų fondą (investavimo kryptį) yra investuojamos draudėjo sumokėtos įmokos, taikomus mokesčius, kurie tiesiogiai mažina turto vertę. Mokesčiai, kurie imami draudimo sutarties sąlygų keitimo ar nutraukimo atveju, taip pat nėra įtraukti į šių mokesčių visumą.

Daugelis draudimo įmonių didesnę administracinių mokesčių dalį išskaičiuoja per pirmuosius draudimo metus, laikui bėgant šie mokesčiai turi tendenciją mažėti, tačiau kai kuriose draudimo įmonėse išlaiko panašų ar didėjantį lygį per visą draudimo laikotarpį, kaip parodyta 2 grafike, iliustruojančiame apdraustojo

vyro (moters atveju – tendencija ta pati) atžvilgiu atskaitytų administracinių mokesčių (suma per metus) ir sukaupto kapitalo vertės santykio procentinį kitimą kas metus.

2 grafikas. Administracinių mokesčių bei sukaupto kapitalo santykio procentinis kitimas per 20 metų

*- produktas skirtas naujiems ir esamiems banko, kuriame tokia draudimo paslauga teikiama, klientams.

** - Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo siūlomo produkto administraciniai mokesčiai skaičiuojami nuo didesnės sukaupto kapitalo vertės, nes nėra išskaičiuojamas mirties rizikos mokestis (gyvybės draudimo suma – 1 Lt).

Kaip matyti 2 grafike, praėjus vieniems draudimo metams kai kurių draudimo įmonių administracinių mokesčių suma sudaro 55, 64 ar net 79 proc. sukaupto kapitalo vertės. Tai reiškia, kad po vieno sutarties galiojimo metų draudėjo sąskaitoje lieka apie 45, 36 ar 21 proc. sumos (įvertinus 3 proc. investicijų grąžą, tačiau neatsižvelgus į mirties rizikos mokesčių įtaką sukauptam kapitalui). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dažniausiai keletą pirmųjų draudimo metų draudėjui nėra naudinga nutraukti draudimo sutartį dėl didelės mokesčių „naštos“, kuri mažėja tik vėlesniais draudimo metais.

Sukaupto kapitalo vertė

Pasibaigus draudimo laikotarpiui, draudėjui yra išmokama išmoka, atitinkanti sukaupto kapitalo vertę. Atliktos pagal standartines prielaidas studijos rezultatai rodo, kad egzistuoja skirtumai tarp draudimo įmonių – ir vyro, ir moters per 20 metų laikotarpį sukaupto kapitalo vertė skiriasi dėl atitinkamos įmonės taikomų skirtingų administracinių bei mirties rizikos mokesčių. Kaip matyti iš 2 lentelėje pateiktų duomenų, vyro sukaupto kapitalo vertė varijuoja nuo 47 161 Lt iki 54 179 Lt, moters – nuo 49 615 Lt iki 56 657 Lt.

Sukaupto kapitalo vertė, esant dabartiniam atskaitymų lygiui, Lt

Draudimo įmonės pavadinimas	Vyriai	Moteriai
Investicinio gyvybės draudimo produktas, atitinkantis standartines prielaidas		
Aviva Lietuva	47.766	49.615
Bonum Publicum	49.635	52.404
Compensa Life Vienna Insurance Group SE Lietuvos filialas	52.439	54.608
Mandatum Life Insurance Baltic SE Lietuvos filialas	51.039	53.399
Nordea Life Assurance Finland Ltd Lietuvos filialas	53.124	55.398
PZU Lietuva gyvybės draudimas	47.161	49.786
SEB gyvybės draudimas	54.179	56.657
Investicinio gyvybės draudimo produktas, iš dalies atitinkantis standartines prielaidas		
ERGO Life Insurance SE*	51.165	52.975
Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialas**	54.713	54.713

*- produktas skirtas naujiems ir esamiems banko, kuriame tokia draudimo paslauga teikiama, klientams.

** - Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo siūlomo produkto sukaupto kapitalo vertė įvertinus tik administracinius mokesčius, nes per visą draudimo laikotarpį nebuvo išskaičiuojamas mirties rizikos mokestis (gyvybės draudimo suma – 1 Lt).

Apibendrinimai

Draudimo įmonių investicinio gyvybės draudimo produktų analizės, apžvelgtos šioje studijoje, rezultatai yra pateikti 3 lentelėje. Šioje lentelėje pateikti ir visiškai atitinkantys standartines prielaidas ir iš dalies atitinkantys standartines prielaidas produktai. Primename, kad pastarajai grupei priskirti dviejų draudimo įmonių – Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo ir ERGO Life Insurance SE – produktai.

3 lentelė

Draudimo įmonės pavadinimas	Atskaitymų proc. nuo visų sumokėtų įmokų per 20 m. draudimo laikotarpį				Sukaupta kapitalo vertė, esant dabartiniam atskaitymų lygiui, Lt		Sukaupto kapitalo vertės ir sumokėtų įmokų santykis	
	Mirties rizikos mokestis		Administraciniai mokesčiai		Vyriai	Moteriai	Vyriai	Moteriai
	Vyriai	Moteriai	Vyriai	Moteriai				
	1	2	3	4	5	6	7	8
Investicinio gyvybės draudimo produktas, atitinkantis standartines prielaidas								
Aviva Lietuva	5,04	1,98	22,57	22,97	47.766	49.615	0,9951	1,0337
Bonum Publicum	6,10	1,66	18,98	19,44	49.635	52.404	1,0341	1,0918
Compensa Life Vienna Insurance Group SE Lie	5,22	1,86	14,55	14,79	52.439	54.608	1,0925	1,1377
Mandatum Life Insurance Baltic SE Lietuvos filia	5,31	1,58	17,70	18,00	51.039	53.399	1,0633	1,1125
Nordea Life Assurance Finland Ltd Lietuvos filia	6,27	2,54	14,00	14,32	53.124	55.398	1,1068	1,1541
PZU Lietuva gyvybės draudimas	5,97	1,48	23,40	24,07	47.161	49.786	0,9825	1,0372
SEB gyvybės draudimas	5,44	1,86	12,64	12,64	54.179	56.657	1,1287	1,18036
Investicinio gyvybės draudimo produktas, iš dalies atitinkantis standartines prielaidas								
ERGO Life Insurance SE*	5,55	2,49	17,32	17,80	51.165	52.975	1,0659	1,1036
Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialas**			19,49	19,49	54.713	54.713	1,1398	1,1398

*- produktas skirtas naujiems ir esamiems banko, kuriame tokia draudimo paslauga teikiama, klientams.

** - Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo siūlomo produkto gyvybės draudimo suma – 1 Lt, mirties rizikos mokestis nėra išskaičiuojamas.

3 lentelės 1–4 stulpeliuose pateikti duomenys parodo procentinę mirties rizikos bei administracinių mokesčių dalį, apskaičiuotą nuo visų per draudimo laikotarpį sumokėtų įmokų, t. y. 48 000 Lt. Įvertinus

taikytas prielaidas bei atskaitymų įtaką, draudėjas skirtingose draudimo įmonėse sukaups skirtingą pinigų sumą (5 ir 6 stulpelio duomenys). Draudėjas taip pat gali palyginti per 20 metų laikotarpį sukauptos sumos ir sumokėtų per šį laikotarpį įmokų santykį (7 ir 8 stulpelių duomenys). Jei pastarasis rodiklis yra lygus 1, tai reiškia, jog sukaupto kapitalo vertė yra tapati sumokėtų draudimo įmokų sumai. Jei rodiklis yra didesnis nei 1, tuomet draudėjo sumokėtų draudimo įmokų suma viršija sukaupto kapitalo vertę draudimo sutarties galiojimo pabaigoje. Atkreiptinas dėmesys, jog pakeitus nors vieną iš nustatytų standartinių prielaidų, rezultatai bus kitokie.

4 lentelėje yra pateikti duomenys apie draudimo įmonių taikomus mokesčius ir sukaupto kapitalo vertę, kai draudimo laikotarpis yra 10 metų.

4 lentelė

Draudimo įmonės pavadinimas	Atskaitymų proc. nuo visų sumokėtų įmokų per 10 m. draudimo laikotarpį				Sukaupta kapitalo vertė, esant dabartiniams atskaitymų lygiui, Lt		Sukaupto kapitalo vertės ir sumokėtų įmokų santykis	
	Mirties rizikos mokestis		Administraciniai mokesčiai		Vyriui	Moteriai	Vyriui	Moteriai
	Vyriui	Moteriai	Vyriui	Moteriai				
	1	2	3	4	5	6	7	8
Investicinio gyvybės draudimo produktas, atitinkantis standartines prielaidas								
Aviva Lietuva	6,11	2,46	22,67	22,86	19.938	20.902	0,8308	0,8709
Bonum Publicum	7,36	1,85	15,52	15,75	21.845	23.320	0,9102	0,9716
Compensa Life Vienna Insurance Group SE Lie	6,64	2,41	17,78	17,85	21.073	22.234	0,8781	0,9264
Mandatum Life Insurance Baltic SE Lietuvos filia	6,42	1,91	17,22	17,36	21.551	22.764	0,8979	0,9485
Nordea Life Assurance Finland Ltd Lietuvos filia	7,40	3,56	10,97	11,10	23.155	24.173	0,9648	1,0072
PZU Lietuva gyvybės draudimas	6,77	1,72	20,65	20,97	20.480	21.803	0,8533	0,9085
SEB gyvybės draudimas	7,20	2,57	13,62	13,62	22.503	23.792	0,9376	0,9913
Investicinio gyvybės draudimo produktas, iš dalies atitinkantis standartines prielaidas								
ERGO Life Insurance SE*	7,31	3,46	10,96	11,20	22.931	23.938	0,9554	0,9974
Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialas**			10,96	10,96	25.370	25.370	1,0571	1,0571

*- produktas skirtas naujiems ir esamiems banko, kuriame tokia draudimo paslauga teikiama, klientams.

**- Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialo siūlomo produkto gyvybės draudimo suma – 1 Lt, mirties rizikos mokestis nėra išskaičiuojamas.

Draudimo laikotarpio atžvilgiu palyginus 3 lentelėje ir 4 lentelėje pateiktus duomenis tiek apie sukaupą kapitalą, tiek apie atskaitymams padengti skirtą sumokėtų draudimo įmokų dalį, matyti, kad sutarties draudimo laikotarpis daro įtaką sukaupto kapitalo vertei bei mokesčių „naštai“. Kai draudimo laikotarpis – 10 metų, mirties rizikos mokesčių procentas nuo visų sumokėtų draudimo įmokų (24 000 Lt) yra didesnis, palyginti su 3 lentelėje pateiktais duomenimis, ir sudaro vyro atžvilgiu nuo 6,11 proc. iki 7,40 proc., moters – nuo 1,72 proc. iki 3,56 proc. Dėl administracinių mokesčių tokios pačios išvados daryti negalima, nes, esant 10 metų draudimo laikotarpiui, kai kuriose draudimo įmonėse šie mokesčiai didesni, kitose – mažesni nei per 20 metų draudimo laikotarpį. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal naudotas standartines prielaidas sukaupto kapitalo vertė viršija sumokėtas draudimo įmokas tik esant ilgesniam draudimo laikotarpiui, t. y. 20 metų laikotarpiui.

Apibendrinama atliktos studijos rezultatus, DPK norėtų pabrėžti, kad šia studija buvo siekiama tik iliustruoti gyvybės draudimo rinkoje siūlomiems investicinio gyvybės draudimo produktams taikomų mirties rizikos ir administracinių mokesčių įtaką sukaupiamam kapitalui. Remiantis 3 ar 4 lentelėje pateiktais duomenimis, negalima teigti, jog vienos draudimo įmonės siūlomas investicinis gyvybės produktas dėl didžiausių administracinių mokesčių ar kitos – dėl mažiausios sukaupto kapitalo vertės draudimo laikotarpio pabaigoje yra mažiau patrauklus už kitų draudimo įmonių produktus. Kiekvienas asmuo, ketinantis sudaryti investicinio gyvybės draudimo sutartį, turėtų įvertinti ne tik sutarčiai taikomus mokesčių dydžius, bet ir atsižvelgti į draudimo įmonių siūlomų produktų privalumus, papildomas paslaugas: draudžiamųjų ir nedraudžiamųjų įvykių apimtį, sutarties nutraukimo mokesčio dydį, mokesčių už investavimo krypties keitimą ir pan.

Todėl draudėjui prieš sudarant investicinio gyvybės draudimo sutartį rekomenduotina peržiūrėti draudimo įmonių draudimo taisykles (priedus) ir susipažinti su visomis draudimo sąlygomis, kad būtų galima

pasirinkti draudimo produktą, labiausiai atitinkantį asmeninius ar šeimos poreikius. Nagrinėjant draudimo taisyklių sąlygas, reikėtų atkreipti dėmesį, kokie įvykiai laikomi draudžiamaisiais ir nedraudžiamaisiais, ar investavimo kryptių keitimas yra mokamas ar nemokamas, kokio dydžio mokestis yra taikomas už investavimo kryptių keitimą, kokie galimi papildomo draudimo objektai bei sąlygos, ar yra numatyta galimybė nemokėti draudimo įmokų paliekant draudimo sutartį galioti, ar yra galimybė atsiimti dalį sukaupto kapitalo paliekant draudimo sutartį galioti ir pan.

Taip pat įsidėmėtina, jog draudėjas pats sprendžia, kur turėtų būti investuota draudimo įmokos dalis, prisiimdamas visą investavimo riziką. Tik hipotetiniuose skaičiavimuose buvo vertinama per visą draudimo laikotarpį nekintanti 3 proc. dydžio metinė investicinė grąža. Tačiau realiame gyvenime investicijų vertė laikui bėgant svyruoja, todėl pasirinktos investicijos gali būti tiek pelningos, tiek nuostolingos. Investicinio gyvybės draudimo produktus pasirinkę asmenys turėtų aktyviai domėtis finansų rinkomis, sekti investavimo kryptių aprašymuose, kurie atnaujinami kas 3 mėnesius ir yra skelbiami kiekvienos draudimo įmonės tinklalapyje, pateiktą informaciją ir priimti tinkamus, su investicijų plano (programos) keitimu susijusius sprendimus.

Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisija

Ukmergės g. 222, LT-07157 Vilnius

Tel. (8 5) 243 13 70

Faks. (8 5) 272 36 89

El. paštas dpk@dpk.lt

<http://www.dpk.lt>

Rengėjo kontaktai:

R. Chmelevskienė, tel. (8 5) 243 13 79